

Årsredovisning 2020

Utbildningsnämnd

Innehåll

1. Nämndens ansvar och uppgifter.....	2
2. Bildningsdirektörens kommentar till resultatet.....	2
3. Viktiga händelser i verksamheten.....	3
4. Måluppfyllelse.....	4
5. Personal.....	6
6. Ekonomi.....	7
6.1 Driftredovisning.....	7
6.2 Verksamhetens nettokostnader.....	8
6.3 Investeringsredovisning.....	11
7. Intern kontroll.....	11
8. Risker.....	11
9. Strategiska avtal.....	12
10. Prestationer och nyckeltal.....	13

1. Nämndens ansvar och uppgifter

Utbildningsnämnden fullgör kommunens uppgifter som hemkommun och huvudman inom skolväsendet – pedagogisk omsorg, förskola, grundskola med förskoleklass och fritidshem, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola samt kommunal vuxenutbildning inom följande områden:

- tillgång till plats i verksamhet för medborgare i Danderyd. Det innebär också att tillhandahålla system för vårdnadshavarens val samt administration av barnomsorgsavgifter
- godkännande och tillsyn av fristående förskolor och pedagogisk omsorg,
- administration och fördelning av barn- och elevpeng till utförare,
- efter prövning bevilja bidrag till en enhet med barn/elev i behov av särskilt stöd,
- uppföljning av kvalitet i verksamheterna,
- skolpliktsbevakning och kommunalt aktivitetsansvar,
- drift och huvudmannauppgifter inom förskola, fritidshem, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola samt elevhälsa i kommunal regi.

2. Bildningsdirektörens kommentar till resultatet

Verksamheterna inom utbildningsnämndens ansvarsområde visar överlag fortsatt god utveckling och hög kvalitet. Detta bekräftas i såväl interna som externa mätningar och granskningar. Måluppfyllelsen är hög men det finns möjlighet till förbättringar inom vissa målområden. Elevernas betyg respektive meritvärde är de högsta eller bland de högsta i landet.

Det gångna året har präglats av pandemin som inneburit stora personalmässiga ansträngningar samt innovativa förändringar i form av undervisning och kommunikation via digitala plattformar. Vissa utvecklingsinsatser har bromsats in men på det hela taget bedöms verksamheterna ändå ha lyckats genomföra sina åtaganden väl.

De senaste årens arbete med att se över organisationen samt att minska lokalytor börjar ge tydligt positiva ekonomiska effekter. De negativa ekonomiska resultaten återfinns inom verksamheterna i egen regi. Underskottet kan till stor del förklaras av att de verksamheter som har ett överskott på platser i förhållande till antal barn och elever ännu inte lyckats genomföra

samtliga nödvändiga justeringar avseende lokaler och personal. Pandemin har inte belastat det ekonomiska resultatet, de statliga ersättningarna har under året täckt merkostnaderna väl.

2020 inleddes med ett omfattande arbete för att komma tillrätta med det ekonomiska underskottet för de enheter inom egen regi som visade ett underskott 2019. Utöver de åtgärder som vidtogs på respektive enhet presenterade förvaltningen en sammanställning med elva förslag till mer omfattande och övergripande åtgärder. Åtgärdslistan som har presenterats för utbildningsnämnden och kommunstyrelsen har bearbetats under året. Inga ytterligare direkta åtgärder från listan bedöms vara lämpliga för att åstadkomma betydande besparingar. Underlaget har däremot skapat en bra plattform för enheternas och förvaltningens fortsatta arbete med att identifiera möjliga effektiviseringsområden inom enskilda enheter och inom helheten.

2020 års resultat påverkades positivt av ett antal faktorer av engångskaraktär. Verksamheten har fortsatt stora ekonomiska utmaningar för att nå en långsiktigt hållbar ekonomi.

3. Viktiga händelser i verksamheten

Året har präglats av pandemin. Alla gymnasieskolor fick ställa om till fjärrundervisning i mars för hela vårterminen samt från slutet av november. För högstadieskolorna i Stockholm gjordes omställningen till fjärrundervisning de sista veckorna innan jullovet. Det har inneburit stora ansträngningar för personal i alla skolformer att förändra verksamheten så att barn och elever inte ska drabbas i sin kunskapsutveckling.

För egenregins del har frånvaron bland personal varit mycket hög under perioder med upp till 25–30 procent på skolorna och upp till 40 procent på förskolorna. Lärarnas omställning av undervisning till att bli digital på mycket kort tid har inneburit en hel del utmaningar men har gått över förväntan.

Kraven på att hålla distans och minska personliga kontakter har medfört att förskolor och skolor har funnit nya former för dialog, exempelvis med vårdnadshavare. Föräldramöten, utvecklingssamtal och öppna hus har genomförts digitalt. Erfarenheterna från verksamhet och vårdnadshavare har varit positiva.

Utvecklingsinsatser kommunal grundskola och förskola

Flera utbildningsinsatser har behövts ställas in och skjutas på framtiden på grund av den pågående pandemin.

En stor utvecklingsinsats som genomförts är en arbetslagsledarutbildning för samtliga arbetslagsledare på grundskolorna.

Samtliga förskolor har deltagit i Läsluft för att öka kompetensen hos alla medarbetare. Satsningen finansieras av statsbidrag för utbildning och vikariekostnad för handledarna. En förskollärare från varje förskola har deltagit i en studiecirkel på Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) om språkstörning.

Svalnässkolan

Beslut om att den kommunala grundskoleverksamheten vid Svalnässkolan ska avvecklas och via anbudsförfarande övergå till fristående verksamhet togs under året. Verksamheten tas från vårterminen 2021 över av Danderyds Enskilda Skola Aktiebolag. Redan till sommaren 2020 hade stora delar av personalen på Svalnässkolan valt att sluta och endast ett 30-tal elever gick på skolan under höstterminen.

Samverkan språkintrödnation gymnasieskolan

Samverkan med Sollentuna kommun gällande språkintrödnation för elever som ska påbörja sina gymnasiestudier startar till höstterminen.

Beslut i nämnden

Avtal tecknas om delat huvudmannaskap för Mörby Ungdomsmottagning, där Region Stockholm blir huvudman för den medicinska delen av verksamheten från och med 1 januari 2021.

Införande av särskild grundsärskolepeng beslutas. Den nya resursfördelningsmodellen medför att skolor med elever i grundsärskolan bättre kan förutse sina intäkter och därmed anpassa verksamheten långsiktigt samtidigt som administration för skolor och förvaltning minskar jämfört med tidigare.

Nya riktlinjer och ny organisation för modersmålsundervisning beslutas i syfte att eleverna får sin undervisning mer samlad i tid och rum.

Ny resursfördelningsmodell gällande skolor med nyanlända elever beslutas. Den största förändringen är att skolor med elever med större behov av insatser får ett större strukturbidrag.

4. Måluppfyllelse

1. Hög kvalitet

Danderyds kommun erbjuder service och tjänster av hög kvalitet. Detta innebär att kommunens invånare och näringsliv erbjuds ett gott bemötande, hög tillgänglighet och delaktighet i kontakt med kommunens verksamheter. Kommunen strävar efter öppen dialog där kommunens invånare, föreningar och organisationer ges möjlighet till inflytande. Danderydsborna ska erbjudas en bra och attraktiv service. En positiv utveckling av de kommunala kärnområdena skola, barn- och äldreomsorg skall sättas i fokus

1.1 Utbildningsnämnden har en utvecklad struktur för dialog med olika huvudmän

Bedömning

Kommentar:

Utbildningsnämnden ansvarar för att det förs en dialog med olika huvudmän i syfte att bevaka och utveckla likvärdiga förutsättningar mellan fristående och kommunala verksamheter. Målsättningen med återkommande möten med fristående huvudmän har inte uppfyllts, mycket beroende på pandemin. Det som har genomförts är möten med rektorer inom fristående förskola. I samband med pandemin har förvaltningen kontinuerligt kommunicerat med fristående förskolor, grundskolor och gymnasieskolor om beslut, förhållningssätt samt information.

Utbildningsnämnden är tillstånds- och tillsynsmyndighet för de fristående förskolorna i kommunen och för en utökad dialog med förskolans rektorer. På grund av pandemin har bara ett fåtal tillsynsbesök genomförts under året.

Aktivitet	Andel genomförda aktiviteter
Möte huvudmän 2	
Möte huvudmän 1	
Möte med huvudmän 3	

2. Stor valfrihet

Danderyds kommun erbjuder stor valfrihet i kommunens service och tjänster. Detta innebär att kommunens invånare kan välja inom den kommunalt finansierade servicen utifrån individens önskemål och förutsättningar

2.1 Utbildningsnämnden har antagit en plan med definition och inriktning för önskat marknadsutbud

Bedömning

Kommentar:

Utbildningsnämnden är beställarnämnd och ska definiera det utbud av utbildningsplatser som ska finnas i kommunen. Ett antal åtgärder har vidtagits för att anpassa utbudet av platser till behovet. En extern utredning har genomförts om organisationen kring grundsärskola och särskilda undervisningsgrupper. Utredningen har legat som underlag för utbildningsnämndens fortsatta arbete med översyn av utbud av utbildningsplatser för alla elever.

Aktivitet	Andel genomförda aktiviteter
Utvärdera medborgarnas nöjdhet med utbud av förskola och grundskola	
Utvärdera skolvalet	

3. Hög attraktivitet

Danderyds kommun är en attraktiv kommun att bo, leva och verka i. Här kombineras den moderna trädgårdsstaden med hållbar stadsmiljö. Kommunen är trygg och säker och erbjuder goda möjligheter för hälsa och välbefinnande. Kommunen ger goda förutsättningar för ett varierat utbud av fritids- och kulturaktiviteter. Danderyds kommun är en attraktiv arbetsgivare som ger möjlighet för medarbetare och chefer att utvecklas

3.1 Utbildningsnämnden och bildningsförvaltningen har ett tydligt uppdrag i det kommunala styrsystemet

Bedömning

Kommentar:

Utvärdering har, med anledning av den höga arbetsbelastningen som pandemin medfört, inte skett under hösten. Ändringar har genomförts när behovet uppstått.

4. Hög effektivitet

Danderyds kommuns verksamheter samverkar och gör rätt prioriteringar för att nå effektivitet. God ekonomisk hushållning ska vara en vägledande princip för all kommunal verksamhet. Danderyds kommun ska ha en låg kommunalskatt

4.1 Utbildningsnämnden har transparenta och hållbara modeller för ersättningsystem till verksamheterna

Bedömning

Kommentar:

Modellen är under utveckling och ett stort arbete har gjorts under hösten för att identifiera hur kostnader för administration har kontoförts. Arbetet har tagit stora steg framåt med det kvarstår arbete med att formulera modellen på ett korrekt sätt.

5. Stark utveckling

Danderyds kommun utvecklar och förbättrar ständigt den service och de tjänster som kommunen erbjuder. Företag erbjuds goda förutsättningar att etablera sig och verka i kommunen. Danderyd präglas av en god och hälsosam miljö och kommunens verksamheter arbetar för en långsiktigt hållbar utveckling. Omvärldsanalys, utvärdering och digitalisering är grunden för innovativ utveckling i kommunens arbete.

Kommentar:

Utbildningsnämnden har under året 2020 inte haft något nämndmål för strategiområdet.

5. Personal

Antalet medarbetare har minskat kraftigt under året. Detta förklaras främst av de åtgärder som vidtagits för att nå en budget i balans.

Utbildningsnämndens beställarfunktion har minskat antal anställda med en årsarbetare. En omorganisation har genomförts, där medarbetare övergått till att endast arbeta med egenregins centrala förvaltning. Det påverkar fördelningen mellan beställarsidan och den egna regin.

Inom verksamheterna i egen regi inklusive administration har antalet anställda minskat med totalt 26,7 årsarbetare, från 868,4 årsarbetare 2019 till 841,7 årsarbetare 2020.

Inom förskolorna har antalet årsarbetare minskat från 171,3 årsarbetare till 165,9. Av minskningen utgjorde cirka hälften avslutade visstidsanställningar och hälften avslutade tillsvidareanställningar.

Inom grundskolan har antalet årsarbetare minskat från 557,5 årsarbetare till 540,1. Även inom grundskolan utgjorde avslutade visstidsanställningar ungefär hälften av minskningen. En stor andel av minskningen beror på avvecklingen av Svalnässkolan som medfört att fyra årsarbetare slutat under hösten på Ekeby och Svalnässkolorna. Skolorna har generellt sett över sina organisationer och sin bemanning för att spara kostnader. Åtgärderna ser olika ut på olika skolor. Måltidspersonalen är en personalkategori som minskat med tre årsarbetare totalt under året. Genom organisationsförändringen av modersmålsundervisningen har modersmåls lärare fått tid över att ge studiehjälp inom sina ordinarie tjänster. Detta har medfört en minskning av antalet visstidsanställningar inom enheten för flerspråkighet motsvarande cirka fem årsarbetare.

Inom gymnasieskolan har antalet årsarbetare minskat från 127,8 årsarbetare 2019 till 119,6 årsarbetare 2020. Minskningen inom gymnasieskolan beror till stor del på att utbildningen Språkintröskning har lagts ner på Danderyds gymnasium inför hösten 2020, men även en minskning av antalet lärartjänster har skett i övrigt.

Fyra nya rektorer (ersättningsrekryteringar) har anställts under året, två inom förskolan och två inom grundskolan och gymnasieskolan.

Den egna regins centrala förvaltning har i jämförelsen med föregående år ökat med fyra årsarbetare då en vakant tjänst som controller har tillsatts och statsbidrag har möjliggjort tjänster inom barn- och elevstöd.

Sjukfrånvaron har under 2020 varit högre än vanligt på grund av pandemin. För egenregin sammantaget har sjukfrånvaron ökat från 4,9 procent 2019 till 7,3 procent 2020.

Det nya avtalet gällande bemanning av förskollärare och barnskötare har inte fungerat. Orsaken är att leverantören inte kunnat bistå med förskollärare och att kontinuiteten av barnskötare varit bristfällig, då många av vikarierna samtidigt studerar.

Sammanställningen nedan visar antal personer och årsarbetare jämfört med föregående år. Observera att timavlönade inte inkluderas i sammanställningen av årsarbetare.

År: 2020 Anställningsform: Samtliga Anställningsformer Anställningsgrupp:
Månadsavlönade

Anställningsgrupp	Anställningsform	Antal personer	Antal årsarbetare 2020	Antal årsarbetare 2019	Förändring
Utbildningsnämndens beställarfunktion:					
Månadsavlönade	Tills vidare	10	10,0	12,0	-2,0
Månadsavlönade	Visstid	1	1,0	0,0	1,0
Månadsavlönade	Samtliga Anställningsformer	11	11,0	12,0	-1,0
Timavlönade	Visstid	1			
Timavlönade	Samtliga Anställningsformer	1			
Egen regi:					
Månadsavlönade	Tills vidare	792	753,7	768,0	-14,3
Månadsavlönade	Visstid	109	88,0	100,3	-12,3
Månadsavlönade	Samtliga Anställningsformer	893	841,7	868,4	-26,7
Timavlönade	Visstid	132			
Timavlönade	Samtliga Anställningsformer	132			

6. Ekonomi

För år 2020 redovisar nämnden en negativ avvikelse mot budget med 5,5 mnkr vilket motsvarar 1 procent av budgeterade nettokostnader. Avvikelsen beror främst på ett underskott för skolor i egen regi. Underskottet reduceras av en positiv avvikelse inom utbildningsnämndens beställarfunktion.

6.1 Driftredovisning

Nedanstående sammanställning visar nämndens intäkter och kostnader jämfört med budget och föregående år. Intäkter och kostnader inkluderar även interna transaktioner, främst i form av skolpeng mellan utbildningsnämndens beställarfunktion och förskolor/skolor i egen regi.

År: 2020 Period: December Enhet: Mnkr (vänt tecken)

Utbildningsnämnden	Budget 2020	Utfall 2020	Avvikelse Mnkr	Avvikelse %	Utfall 2019
INTÄKTER					
- beställarfunktion	69,6	72,1	2,5	4%	69,5
- egen regi	695,4	694,6	-0,8	0%	703,9
Summa intäkter	765,0	766,7	1,7	0%	773,5
KOSTNADER					
- beställarfunktion	-950,8	-944,8	6,0	-1%	-969,6
- egen regi	-695,4	-708,6	-13,2	2%	-721,9
Summa kostnader	-1 646,2	-1 653,4	-7,2	0%	-1 691,5
NETTOKOSTNADER					
- beställarfunktion	-881,2	-872,7	8,5	-1%	-900,1
- egen regi	0,0	-14,0	-14,0	n/a	-17,9
Summa nettokostnader	-881,2	-886,7	-5,5	1%	-918,0

Utbildningsnämndens beställarfunktion

För år 2020 redovisar utbildningsnämndens beställarfunktion en positiv avvikelse mot budget med 8,5 mnkr.

Volymrelaterade intäkter och kostnader bidrar till den positiva avvikelsen med 6,3 mnkr, varav 5,4 mnkr avser en justering av utbetald peng från 2019.

Ej volymrelaterade intäkter och kostnader (anslag) bidrar till den positiva avvikelsen med 2,3 mnkr, vilket till största del beror på att kostnader för gymnasiet klassificerats om till volymrelaterade kostnader i redovisat utfall.

Intäkterna överstiger budget med 2,5 mnkr, vilket främst beror på högre föräldraavgifter och högre momskompensation än budgeterat. Kostnaderna understiger budget med 6,0 mnkr (varav 5,4 mnkr härrör till 2019). Kostnaderna har också påverkats av positiva avvikelser på utbetald peng beroende på färre barn och elever jämfört med budget som baserades på då aktuell befolkningsprognos.

Utbildningsnämndens verksamheter i egen regi

För år 2020 redovisar utbildningsnämndens verksamheter i egen regi en negativ avvikelse mot budget med 14,0 mnkr.

Underskottet beror främst på vikande elevunderlag och därmed för låga intäkter i förhållande till kostnader för personal och lokaler. Ett omfattande arbete pågår för att anpassa verksamheterna till det minskade elevunderlaget. Flera lokaler har lämnats under året, både tillfälliga paviljonger och delar av skolbyggnader.

Ett statligt stöd för sjuklöner under pandemin har betalats ut till egen regi på 6,9 mnkr, vilket reducerar den negativa avvikelsen på intäkter. Kostnaderna avviker negativt mot budget med 13,2 mnkr, vilket till största del (11,4 mnkr) avser personalkostnader (inklusive inhyrd personal).

Central förvaltning för verksamheten i egen regi uppvisar ett överskott på 1,4 mnkr.

6.2 Verksamhetens nettokostnader

Nedanstående sammanställning visar nämndens nettokostnader per verksamhet jämfört med budget och föregående år. Redovisningen per skolform gäller utbildningsnämndens kostnad för utbetalning av barn- och elevpeng.

År: 2020 Enhet: Mnkr (1 decimal)

Verksamhet	Budget 2020	Utfall 2020	Avvikelse Mnkr	Avvikelse %	Utfall 2019
Nämnd och förvaltning	-15,6	-14,7	0,9	-6%	-13,2
Förskola	-174,3	-173,3	1,0	-1%	-182,4
Grundskola	-509,9	-505,5	4,4	-1%	-532,7
Gymnasium	-151,0	-148,6	2,4	-2%	-141,7
Kommunal vuxenutbildning	-8,2	-6,3	1,9	-23%	-8,1
Särskola	-19,8	-21,8	-2,0	10%	-18,0
Övrig verksamhet	-2,3	-2,4	0,0	2%	-4,0
Summa Utbildningsnämndens beställarfunktion	-881,2	-872,7	8,5	-1%	-900,1
Egen regi	0,0	-14,0	-14,0	n/a	-17,9
Summa Utbildningsnämnden	-881,2	-886,7	-5,5	1%	-918,0

Nämnd och förvaltning

Nämnd och förvaltning redovisar en positiv avvikelse mot budget med 0,9 mnkr vilket motsvarar 6 procent av budgeterade nettokostnader. 0,7 mnkr avser lägre kostnader för förvaltningen på grund av vakanshållna befattningar under året samt lägre konsultkostnader än budgeterat. Sammanslagningen av utbildningsnämnden och produktionsutskottet resulterade i 0,2 mnkr lägre kostnader än budgeterat då delar av kostnaderna för nämnden belastar egen regi.

Förskola

Volym:

Antalet barn i förskolan var fler än budgeterat under vårterminen, men färre än budgeterat under höstterminen. På helåret resulterade det i 0,2 mnkr i positiv avvikelse på utbetald peng. Därutöver var utbetald peng för nyanländresurs 0,8 mnkr lägre än budget då antalet nyanlända i förskolorna varit färre än förväntat. Totalt redovisas en positiv avvikelse mot budget med 1,0 mnkr för volymrelaterade kostnader för förskola år 2020.

Anslag:

Tilläggsbelopp och verksamhetsstöd för förskolebarn i behov av särskilt stöd var 0,4 mnkr högre än budget 2020. Underskottet kompenseras fullt ut av att vikariersättningen till förskolor med personal som utbildar sig till förskollärare var 0,4 mnkr lägre än budgeterat. Anslagsfinansierad verksamhet för förskola gick därmed enligt budget år 2020.

Volym och anslag för förskola redovisar totalt ett överskott på 1,0 mnkr för år 2020.

Grundskola

Volym:

Utbetald peng för grundskola 2020 resulterade i ett överskott på 0,2 mnkr i förhållande till budget. Därutöver bidrar en positiv justering på utbetald peng relaterad till volymutfall 2019 med 5,4 mnkr till årets resultat. Sammantaget ger detta ett redovisat överskott på 5,6 mnkr för grundskolans volymrelaterade kostnader år 2020.

Anslag:

Tilläggsbelopp och verksamhetsstöd för elever i behov av särskilt stöd följer budget för år 2020. Kostnaderna för skolskjuts avviker däremot negativt med 1,2 mnkr till följd av en retroaktiv faktura från tidigare år. Fakturan har bestridits, men resultatet för 2020 inkluderar en riskreserv på 1,7 mnkr för grundskola.

Volym och anslag för grundskola redovisar totalt ett överskott på 4,4 mnkr för år 2020.

Gymnasium

Volym:

Antalet gymnasieelever var under vårterminen färre än budgeterat, men under höstterminen ökade volymerna vilket var i linje med budget. Därutöver tillkom utbetald peng för mindre undervisningsgrupper som var budgeterat som särskilt stöd, men klassificerades om till volym under året. Volymrelaterade kostnader för gymnasium redovisade ett underskott på 0,2 mnkr för år 2020.

Anslag:

Delar av de budgeterade anslagsfinansierade kostnaderna för elever i behov av särskilt stöd inom gymnasiet har flyttats till volym i samband med en beslutad peng för mindre undervisningsgrupper. Detta medförde ett överskott på 2,6 mnkr för år 2020.

Volym och anslag för gymnasium redovisar totalt ett överskott på 2,4 mnkr för år 2020.

Kommunal vuxenutbildning

Antalet studerande i kommunal vuxenutbildning har varit lägre än både budget och prognos under 2020. Därutöver fick verksamheten högre statsbidrag än budgeterat. Samtliga verksamheter (grundläggande vuxenutbildning, gymnasial vuxenutbildning och SFI) bidrog till den positiva avvikelsen. För år 2020 redovisas ett överskott på 1,9 mnkr.

Särskola

Antalet mottagna elever i grundsärskolan har ökat under året, vilket leder till ett redovisat underskott på 1,6 mnkr. Underskottet kompenseras delvis av färre elever i gymnasiesärskolan som redovisar ett överskott på 1,0 mnkr samt särskild undervisning för vuxna som redovisar ett överskott på 0,2 mnkr.

Kostnaderna för skolskjuts har varit 1,6 mnkr högre än budgeterat på grund av ökade volymer. 0,4 mnkr avser en retroaktiv faktura från tidigare år.

Totalt redovisar särskolan ett underskott på 2,0 mnkr för år 2020.

Övrig verksamhet

Redovisat resultat för övrig verksamhet är i linje med budget för 2020. I övrig verksamhet ingår främst kostnader för ungdomsmottagningen, verksamhetsförlagd utbildning och kvalitetsuppföljning.

Utbildningsnämndens verksamheter i egen regi

År: 2020 Enhet: Mnkr (1 decimal)

Verksamhet	Budget 2020	Utfall 2020	Avvikelse Mnkr	Utfall 2019
Central förvaltning	0,0	1,4	1,4	1,8
Förskolor	0,0	-0,2	-0,2	-7,2
Ungdom och skola	0,0	-15,1	-15,1	-12,5
Summa egen regi	0,0	-14,0	-14,0	-17,9

Central förvaltning för egen regi redovisar ett överskott på 1,4 mnkr för år 2020 på grund av vakanshållna befattningar under året samt lägre konsultkostnader än budgeterat.

Förskolorna i egen regi redovisar ett underskott på 0,2 mnkr för år 2020. Resultatet inkluderar statlig sjuklöneersättning med anledning av pandemin på 1,8 mnkr. Resultatet inkluderar även en positiv justering av reserverad lokalhyra på 0,9 mnkr för den stängda förskolan Norra Åsgård då återstående hyresperiod har kortats ner till följd av ny hyresgäst.

Det är främst tre förskolor som har underskott 2020, vilket av olika anledningar beror på svårigheter att rekrytera barn till verksamheten. Utöver dessa förskolor redovisar de flesta ett balanserat resultat.

Förskolan Rosenvägen har haft överskott på lokaler. Under året har därför en fristående förskola flyttat in i delar av lokalerna. Detta sker även på förskolan Grängsätet från 2021.

Ungdom och skola i egen regi redovisar ett underskott på 15,1 mnkr. Resultatet inkluderar statlig sjuklöneersättning med anledning av pandemin på 5,0 mnkr.

För grundskolorna i egen regi är underskottet 13,7 mnkr. Några enheter sticker ut i detta sammanhang. Samtliga dessa skolor har tappat elever det innevarande året och har haft svårigheter att anpassa framför allt personal och lokalkostnader utifrån detta.

På grund av ett minskat elevunderlag i Djursholm övergick Svalnässkolan i enskild regi vid årsskiftet 2021. Redan till sommaren 2020 hade stora delar av personalen valt att sluta och endast ett 30-tal elever gick på skolan under höstterminen.

Vasaskolan har haft ett minskat elevunderlag under de senaste åren och har därmed fått ett överskott på lokaler. Undervåningen på en av skolbyggnaderna, Bullerbyn har lämnats och i denna undervåning har Vendestigens skola flyttat in med sin förskola och skola från och med höstterminen 2020.

Resultatet för grundskolorna i egen regi har förbättrats under året med hjälp av den statliga sjuklöneersättningen på 4,6 mnkr.

Danderyds gymnasium redovisar ett kraftigt förbättrat resultat jämfört med föregående år även om utfallet ändå är en negativ avvikelse mot budget på 1,5 mnkr (6,0 mnkr 2019). Gymnasiet har vidtagit flera åtgärder under året för att förbättra ekonomin, men en del kostnader låg kvar under hösten.

Danderyds gymnasium erhöll statlig sjuklöneersättning på 0,4 mnkr under 2020.

Enheten för flerspråkighet har gjort stora besparingar under året. Bland annat har en ny organisation för modersmålsundervisningen implementerats för att effektivisera och kvalitetssäkra verksamheten. De åtgärder som genomförts kommer att få helårseffekt kommande år men det kommer även att behövas ytterligare åtgärder för att nå den besparing som beslutades inför 2020.

6.3 Investeringsredovisning

Årets investeringar uppgår till 1,7 mnkr vilket innebär lägre utgifter än budget med 1,3 mnkr. Avvikelsen beror främst på att förskolor och skolor arbetar aktivt med att minska sina kostnader i verksamheten, vilket även innebär att vara restriktiva med inköp av inventarier. Nedanstående sammanställning visar utbildningsnämndens investeringar i egen regi jämfört med budget (mnkr).

År: 2020 Enhet: Mnkr (vänt tecken)

Investering	Budget helår (intern fördelning)	Utfall helår	Avvikelse (Utfall-Budget)	Avvikelse (Utfall-Budget) %
Central förvaltning	-1,6	-0,2	1,4	-87%
Förskola	-1,1	-0,8	0,3	-30%
Grundskola	-0,3	-0,7	-0,4	144%
Summa	-3,0	-1,7	1,3	-43%

7. Intern kontroll

Utbildningsnämndens bedömning av uppföljningen för helåret 2020 är att internkontrollen är på väg att bli uppfylld.

8. Risker

För utbildningsnämndens beställarfunktion styrs det ekonomiska utfallet till allra största del av volymer utanför nämndens kontroll. Även mindre avvikelser från befolkningsprognosen gällande antal barn och elever i kommunen samt deras behov av särskilt stöd påverkar det ekonomiska utfallet i hög grad.

Till utbildningsnämnden har begäran från fristående aktör inkommit om extra ersättning utöver beslutat grundbelopp på grund av underskott inom egen regi tidigare år. Ärendet är inte avslutat.

För förskolor och skolor i egen regi innebär kommande år en ekonomisk utmaning som kräver fortsatta åtgärder. För att nå en hållbar ekonomi krävs att enheterna fortsätter genomföra anpassningar och neddragningar för att kompensera för minskad elevvolym samt löne- och

prisökningar. Samtliga enheter jobbar aktivt med åtgärder för en ekonomi i balans. Särskilt bekymmersamt är den ekonomiska situationen för ett par enheter som trots besparingsåtgärder gällande personaltäthet och lokaler uppvisar ett betydande negativt resultat 2020 samtidigt som elevantalet fortsatt bedöms minska. Budgetarbetet inför 2021 visar att ytterligare åtgärder krävs för en budget i balans. Dessa enheter arbetar tillsammans med den centrala bildningsförvaltningen med åtgärdsplaner och finansieringslösningar för att komma tillrätta med de återkommande underskotten.

Förvaltningen ser en risk att det tar mer än ett år för dessa åtgärder att få full effekt och att det kan krävas ytterligare strategiska beslut. Lokaltillgången vid några av kommunens förskolor och skolor är inte anpassad efter nuvarande efterfrågan på platser. Det är en stor utmaning för enheterna att hantera ett lågt barn- och elevunderlag inom ramen för dagens system. Vid totalrenovering av förskolor behövs i vissa fall ersättningslokaler då förskolan annars behöver minska barnantalet vilket kan leda till underskott.

Det innebär betydande ekonomiska risker för verksamheterna i egen regi att hålla beredskap för att ta emot alla elever, med eller utan särskilda behov, med kort varsel. En annan utmaning är att driva klasser där elevantalet är lågt och inte heller få kostnadstäckning för tomställda lokaler som bedöms vara nödvändiga att ha kvar för att kunna garantera barn och elever plats om antalet skulle öka något.

Förskolor och skolor har kort omställningstid från vårtermin till hösttermin om barn- och elevantalet sjunker. Om det blir en övertalighet så är det ont om tid att vidta åtgärder och dessa riskerar då att inte få full ekonomisk effekt förrän kommande år.

9. Strategiska avtal

Utbildningsnämnden har två avtal av strategisk art som ska följas upp i årsredovisningen:

1. Avtal gällande skoladministrativt system. Avtalet omfattar systemtjänster för intern elevadministration och tjänster för utförare och vårdnadshavare gällande betalningar och ansökan till förskola och skola. Det skoladministrativa systemet skulle ursprungligen ha bytts ut i sin helhet i augusti 2020. Dock bedömdes inte det nya, upphandlade systemet, vara kvalitetssäkrat nog för ett byte enligt plan. Därför behöll utbildningsnämnden det befintliga systemet året ut och ett tilläggsavtal tecknades. Under året har uppföljning av avtalet främst fokuserat på att säkerställa att data tillgängliggjorts för en effektiv och säker övergång till det nya systemet. En löpande dialog med leverantören har förts och bedömningen är att leverantören fullgjort sina åtaganden i sin helhet och att samarbetet har avslutats på ett korrekt sätt. Det finns inga utestående frågor vid årets slut när avtalet upphör att gälla.
2. Avtal gällande skolskjuts med bil för elever med särskilda behov. Tjänsten är upphandlad med SKL Kommentus Inköpscentral AB som ombud för Danderyds kommun. Avtalet är strategiskt eftersom det är en förutsättning för att ett flertal elever i behov av särskilt stöd ska kunna komma till sin skola. Tjänsterna som levererats har följt gällandet avtal. De brister som har funnits i form av förseningar har följts upp och åtgärdats inom ramen för avtalet. Brister har dock funnits i fakturaunderlagen som inte följer kraven i avtalet. Brister har funnits i fakturaunderlagen som inte följer kraven i avtalet. Förvaltningen har upprepade gånger haft kontakt med leverantören och i ett fall bestridit en faktura. Ärendet är öppet vid årets slut, dialog pågår. Ärendet är öppet vid årets slut, dialog pågår. Kopplat till avtalet har ett internt arbete inom bildningsförvaltningen påbörjats för att säkerställa att samtliga tjänster som utförs är i enlighet med gällande riktlinjer för skolskjuts samt att kostnadsfördelningen blir korrekt i de fall en elev även har beviljade insatser beslutade av socialnämnden där skjuts med bil ingår. Detta arbete kan innebära minskade kostnader inför kommande år. Avtalet löper ut 2021-12-31. Under december

har förvaltningen tillsammans med upphandlingsenheten påbörjat arbetet med upphandling av nytt avtal inför 2022 och framåt.

10. Prestationer och nyckeltal

Se bilaga